

Landelijke Klachtencommissie onderwijs
(mr. E.N. Brons, drs. D.J. Duyvis, J. Toes)

Uitspraaknr. 06.050

Datum:

27 september 2006

Leerkracht neemt kind op schoot en stopt hand in haar onderbroek; klacht gegrond; primair onderwijs.

De klacht

De ouders van een leerlinge uit groep 4 klagen erover dat de groepsleerkracht hun dochter meerdere keren op schoot heeft genomen en daarbij met zijn hand in haar onderbroek zat.

De visie van partijen

De ouders geven aan dat hun dochter hen op een avond tijdens de avondmaaltijd vertelde dat zij wel eens bij de groepsleerkracht op schoot zat en dat hij dan ook wel eens zijn hand in haar onderbroek deed. Desgevraagd gaf hun dochter aan dat dit zowel op haar buik als op haar rug was. De laatste keer dat dit gebeurde heeft hun dochter tegen de groepsleerkracht gezegd: "Eh..., meester u zit met uw hand dáár hoor" (ondertussen wijzend op haar kruis).

Geschrokken door dit verhaal hebben de ouders contact opgenomen met de directeur. Deze toonde zich geschokt en stelde voor de zaak te onderzoeken en er op terug te komen.

Nog dezelfde middag belde de directeur terug en stelde hij een gesprek voor met de groepsleerkracht.

De groepsleerkracht ontkende de beschuldiging niet, maar gaf aan dat de leerlingen soms van zijn schoot dreigden te glijden. Als hij ze dan bij hun middel wilde vastpakken om weer op zijn schoot te zetten, gleed zijn hand wel eens weg.

In zo'n situatie is het volgens de ouders onmogelijk met je hand in een onderbroek terecht te komen.

Ouders moeten ervan uit kunnen gaan dat hun kind in een veilige omgeving onderwijs geniet. Bij gedrag als dat van de groepsleerkracht is deze veiligheid niet gegarandeerd.

De groepsleerkracht geeft aan dat hij al heel lang op deze school werkzaam is.

Hij verklaart dat er dit schooljaar sprake was van een bijzondere, spontane sfeer, die hij nog niet eerder had meegemaakt. In deze sfeer waren er ook kinderen die wel vroegen of ze op zijn schoot mochten zitten. Hij zag dit ook als een blijk van waardering voor hem, wat hij niet onprettig vond. De groepsleerkracht vond het een gezellige sfeer en dacht dat de leerlingen dat ook vonden.

Er waren in de klas vier meisjes en één jongen, die soms op schoot wilden. De groepsleerkracht heeft nooit aangemoedigd dat leerlingen bij hem op schoot kwamen zitten.

Hij geeft de leerlingen regelmatig een aai als blijk van waardering. Hierbij is hij bij de leerlingen die bij hem op schoot zaten ook wel met zijn hand onder het elastiek van de onderbroek geweest. Hij heeft echter niet hun kruis aangeraakt. Hij is altijd met de helft van zijn hand boven het elastiek gebleven.

De groepsleerkracht heeft door zijn schorsing de afgelopen periode de tijd gehad na te denken over de gebeurtenissen. Hij schat dat hij vanaf eind 2005 in zijn gedrag is veranderd en te vrij is geworden.

De groepsleerkracht verklaart dat hij zich ouder voelt worden en meer vadergevoelens krijgt. Hij is minder zakelijk geworden en wil gewaardeerd worden als leerkracht. In die omstandigheden is hij in zijn gedrag te ver gegaan en heeft hij zich te vrij opgesteld. Ieder kind heeft recht op positieve aandacht en een knuffel op zijn tijd, maar de balans tussen genegenheid en zakelijkheid is zoek geraakt in de sfeer die er in de loop van het jaar gegroeid was. Vroeger nam hij ook leerlingen op schoot en stoeide met hen. Hij aaide hen echter niet in hun onderbroek.

De groepsleerkracht is zich er intussen van bewust dat hij te ver is gegaan en grenzen heeft overschreden.

Hij heeft van zijn fouten geleerd en wil deze graag herstellen. Hij zou graag de kans krijgen zijn carrière op een goede manier af te ronden. Normaliter had hij waarschijnlijk nog een jaar op de school werkzaam zullen zijn.

De directeur verklaart dat de gebeurtenissen hebben geleid tot het besef dat er bestuursbreed een gedragscode moet komen over de omgang met de leerlingen.

Toen de directeur in de herfst van 2005 op de school begon, stond er weinig op papier over een veilige school. Inmiddels is er een (externe) contactpersoon voor de leerlingen en zijn er enkele protocollen opgesteld. Er zullen er nog meer komen.

Overwegingen van de Commissie

De Commissie stelt vast dat de groepsleerkracht de feitelijke handelingen zoals door de ouders geschetst, heeft erkend en ook heeft erkend dat hij in zijn gedrag de in acht te nemen grenzen heeft overschreden.

Ook de Commissie is dat oordeel toegedaan. De Commissie heeft in eerdere uitspraken reeds uiteengezet dat er in het algemeen niets op tegen is dat een leerkracht in de lagere groepen van de basisschool een leerling op schoot neemt, een aai over de bol geeft of even een arm om de schouder legt om te troosten of waardering te uiten. Ook stoeien moet niet bij voorbaat tot 'verboden gedrag' worden verklaard. Al dit soort gedragingen maken deel uit van de professionele warmte die een leerkracht juist tot een betere leerkracht kan maken.

Voor de groepsleerkracht geldt dat hij de grenzen van aanvaardbaar leerkrachtengedrag te buiten is gegaan; hij heeft niet alleen de leerling onder de kleren op de blote huid aangeraakt, maar heeft dit – welbewust - op delen van het lichaam gedaan die naar algemeen gangbare

normen verboden gebied zijn. De groepsleerkracht is hierdoor als professionele leerkracht tekortgeschoten.

De klacht is dan ook gegrond.

De omgang met leerlingen en de hierbij in acht te nemen grenzen is een van de thema's die betrekking hebben op de professionaliteit van leerkrachten. Te meer daar de denkbeelden omtrent dergelijke thema's niet statisch zijn, maar zich voortdurend ontwikkelen is het zaak zo'n thema regelmatig te bespreken in een schoolteam, om 'de klokken gelijk te zetten'. Indien de in acht te nemen grenzen als impliciete vanzelfsprekendheden gelden, is het niet ondenkbaar dat elke leerkracht daar zijn persoonlijke invulling aan geeft, terwijl het aan de school is een algemeen geldende lijn uit te zetten. Zo'n algemene lijn zou aan de ouders bekend moeten worden gemaakt zodat zij precies weten wat zij van de school te verwachten hebben ten aanzien van dit aspect van de veiligheid van hun kinderen.

De Commissie heeft tot haar tevredenheid kennis genomen van de geplande en deels reeds ingezette beleidswijzigingen met betrekking tot het onderwerp 'een veilige school'. Niettemin staat als onweersproken vast dat de school tot nog toe heeft nagelaten het bewuste thema aan de orde te stellen in het team en de daaruit gedestilleerde lijnen aan de ouders bekend te maken. Dit maakt het grensoverschrijdend gedrag van de groepsleerkracht echter niet minder laakbaar.

De groepsleerkracht heeft aangegeven graag zijn carrière op deze school op een prettige manier te willen afronden.

De beslissing op dit punt is een exclusieve bevoegdheid van het schoolbestuur. De Commissie zal daarin dan ook niet treden. Zij wil het schoolbestuur bij deze afweging wel het volgende meegeven.

De Commissie is van oordeel dat het plaatsen van de groepsleerkracht in de onder- en middenbouw een risico inhoudt, daar de leerlingen van deze leeftijd nog makkelijk lichamenlijk contact zoeken. Dit risico klemt temeer, nu de groepsleerkracht heeft uiteengezet, dat hij als ouder wordende man minder zakelijk geworden is. Als de leerkracht bij het bestuur werkzaam blijft, zal hij dus niet in deze groepen moeten worden ingezet. Daargelaten in welke groep de groepsleerkracht eventueel zal worden ingezet, zal hij in elk geval deskundige begeleiding nodig hebben om te voorkomen, dat zijn gedrag zich herhaalt. Dit is niet alleen van doorslaggevend belang ter bescherming van de leerlingen, maar ook ter bescherming van de groepsleerkracht zelf.

Het oordeel van de Commissie

De klacht is gegrond.

Advies aan het schoolbestuur

- Voor het geval het schoolbestuur de groepsleerkracht in de gelegenheid wil stellen zijn carrière op de school af te ronden, beveelt de Commissie het schoolbestuur aan hierbij de volgende beperkingen in acht te nemen:

1. ten aanzien van de groepsleerkracht kan uitsluitend gedacht worden aan plaatsing in de bovenbouw;
 2. gelijktijdige begeleiding is aangewezen met betrekking tot de gewenste benaderingswijze van de leerlingen.
- De Commissie beveelt het schoolbestuur voorts aan een beleid te ontwikkelen dat erop is gericht dat het onderwerp 'omgang met leerlingen en daarbij in acht te nemen grenzen' regelmatig expliciet binnen het team wordt besproken.
 - De Commissie beveelt het schoolbestuur tevens aan ervoor zorg te dragen dat het reeds door de directeur ingezette beleid tot vastlegging van werkwijzen en procedures wordt voortgezet.